

ความนำ

การใช้โสตทัศนูปกรณ์ทางด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นคำที่มีความหมายกว้างมาก เพราะหมายถึงการนำเอาเครื่องมือเครื่องใช้ เทคนิค และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้มาจากวิชาโสตทัศนศึกษา อันมีอยู่มากและหลายวิธี เข้ามาใช้ในการดำเนินงานทางด้านการประชาสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามควรจะให้คำจำกัดความเพื่อความเข้าใจเสียก่อน คือ คำจำกัดความของโสตทัศนูปกรณ์นั้น คือ เครื่องมือที่ช่วยในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้รับบรรลุถึงจุดหมายได้เร็วขึ้น และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คำของโสตทัศนูปกรณ์ทางด้านการศึกษา จึงอาจกล่าวได้ว่า มีส่วนสำคัญช่วยทางด้านการศึกษา เพราะเป็นเหมือนอุปกรณ์การสอน หรืออุปกรณ์ในการแสดงให้ผู้รับสื่อได้มีทางเข้าใจในสิ่งที่เราจะเผยแพร่ โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ กัน วัสดุอุปกรณ์นี้ อาจจะเป็นเครื่องมือแตกต่างกัน บางชนิดเป็นเครื่องมือราคาแพงอันทันสมัย หรือบางชนิดอาจจะเป็นอุปกรณ์ที่ผลิตขึ้นเองราคาถูก ทั้งนี้เป็นเรื่องที่เราจะนำทางเลือกใช้เอาเองตามความเหมาะสมแก่สถานการณ์ และเศรษฐกิจ ตลอดจนกระทั้งขึ้นอยู่กับงานนั้น ๆ ว่าจะเป็นอย่างไร เราจะผลิตขึ้นเองหรือมีวิธีใช้อย่างไร

อันที่จริง ถ้าเรามาพิจารณาโดยรอบคอบแล้ว จะเห็นว่าวิชาโสตทัศนศึกษานั้นหาใช้วิชาที่ผู้เรียนเมื่อเรียนจบแล้ว จะประกอบอาชีพทางด้านโสตทัศนศึกษา โดยวิธีบริการทางค่านหน่วยงานเพื่อการสอน หรือ การผลิตเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างเฉยไม่ เพราะวิชาที่สามารถนำไปประกอบร่วมกับวิชาอาชีพอื่น ๆ ได้หลายอย่าง เพราะจะทำให้งานนั้นเกิดเป็นผลสำเร็จเรียบร้อยยิ่งขึ้น ฉะนั้น หากมีการเรียนรู้จากวิชาโสตทัศนศึกษา โดยการนำวิชาโสตทัศนศึกษา และการประดิษฐ์โสตทัศนูปกรณ์มาใช้กับงานที่ต้องการเผยแพร่ไปยังมวลชนทั่ว ๆ ไปแล้ว เช่น วิชาการประชาสัมพันธ์ บทบาทของโสตทัศนศึกษา และการผลิตการใช้เครื่องมือจากโสตทัศนูปกรณ์ ก็จะเป็นการช่วยทางด้านการนำไปใช้ทางค่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้การประชาสัมพันธ์ได้มีประสิทธิภาพ และสำเร็จตามผลเป้าหมายยิ่งขึ้น

ส่วนทางด้านการประชาสัมพันธ์นั้น หลักใหญ่ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ของ
รัฐกับประชาสัมพันธ์ของเอกชน เช่น ธุรกิจ หรือกิจการที่ต้องการเผยแพร่ อย่างไรก็ตาม
ก็ตามการประชาสัมพันธ์นั้น เกี่ยวข้องระหว่างสถาบันกับประชาชน สถาบันทุกสถาบัน
ต้องเกี่ยวข้องกับกลุ่มประชาชนทั้งกลุ่มภายในสถาบันเอง และกลุ่มภายนอกสถาบัน การ
ประชาสัมพันธ์กับกลุ่มประชาชนเพื่อให้ประชาชนสนับสนุนสถาบัน เพราะไม่มีสถาบันใด
เป็นหยิ่งค้อยู่ได้ ถ้าประชาชนไม่สนับสนุนการประชาสัมพันธ์นั้น ยิ่งกล่าวได้อีกว่า คือ
ความสัมพันธ์ที่มีต่อเอกชน หรือกลุ่มชนที่ประกอบ หรือวิถีทางใช้สำหรับสร้างความสัมพันธ์
อันดีต่อกัน การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งที่มุ่งให้เกิดผลประโยชน์แก่ทุกฝ่าย คือ ฝ่าย
ดำเนินการและผู้รับ การประชาสัมพันธ์เป็นของใหม่ที่เกิดขึ้นกับระบอบประชาธิปไตย ซึ่ง
ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งการยินยอมพร้อมใจกันระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นสังคม
ประชาธิปไตย

Edward L. Bernays บุคคลสำคัญในวงการประชาสัมพันธ์ในสหรัฐอเมริกา
กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์มีความหมายอยู่ 3 ประการด้วยกันคือ

1. เผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ประชาชนทราบ
2. ชักชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุน และเห็นชอบกับความมุ่งหมาย และ
การดำเนินการของสถาบัน
3. ช่วยนำความคิดเห็นของประชาชน และสถาบันใหม่ส่วนประสาน
สอดคล้องต่อกัน

ศาสตราจารย์ Scott M. Cutlip แห่งมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน กล่าวว่า
การประชาสัมพันธ์ คือการติดต่อชักนำ และการให้อรรถาธิบาย ด้วยข่าวสาร ความรู้
ความคิดเห็น ตลอดจนความรู้สึกลึกนึ้กจากกลุ่มประชาชนเหล่านั้น ไปให้สถาบันทราบด้วย
การสนับสนุนอย่างจริงจัง ที่จะสร้างสรรผลประโยชน์ร่วมกัน และช่วยให้สถาบันมีการ
ปรับตัวเองให้ประสานกลมกลืนกับประชาชนได้

สถาบันการประชาสัมพันธ์แห่งอังกฤษ ซึ่งเป็นสมาคมักประชาสัมพันธ์
แห่งเดียวในประเทศอังกฤษ ใ้ค้้นยามความหมายของการประชาสัมพันธ์ในแง่ปฏิบัติ
ไว้ว่า คือ การจัดทำอย่างสุ่มรอบคอบ และอย่างมีแผนตลอดจนคว้ความออกหน
อย่างไม่อคตะ เพื่อที่จะสร้างและรักษาไว้ ซึ่งความเข้าใจอันดี ซึ่งกันและกัน
ระหว่างสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง

สมาคมักประชาสัมพันธ์แห่งสหรัฐอเมริกา ใ้ค้้นยามคำจำกัดความของ
การประชาสัมพันธ์ไว้ว่า คือการดำเนินงานของโรงงานสพมาต บริษัทธุรกิจ วิชาชีพ
รัฐบาล และสถาบันอันใดในอันที่จะสร้างหรือยังให้เกิดความสัมพันธ์ในเชิงการปรับปรุง
ตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และให้เป็นที้เข้าใจแก่ประชาชนที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น

จะเห็นได้ว่า แต่ละบุคคล แต่ละแห่ง ก็ใ้ค้้นให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์
ต่างกัน แม้จะแตกต่างกันในเนื้อความ ถ้อยคำ แต่ความหมายนั้น จักอยู่ในแนว
เดียวกันทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม พอสรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ คือ วิธีการของสถาบัน
อันมีแผนการณั้ และกระทำต่อเนื่องกันไป ในอันที่จะสร้าง หรือยังให้เกิดความสัมพันธ์
อันดีกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้สถาบันกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ
และให้ความสนับสนุน ร่วมมือซึ่งกันและกัน อันจะเป็นประโยชน์ให้แก่สถาบันนั้น ๆ คำเนิน
ไปได้โดยดี สมความมุ่งหมายโดยมีประชาตติเป็นแนวบรรพหัตถฐานอันสำคัญด้วย

เหตุใ้ค้้นต้องมีการประชาสัมพันธ์

สังคมปัจจุบันประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ มาก การจะบอกกล่าว หรือการ
แสดงผลงานที้จะให้ทราบจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากเราจะต้องหาวิธีนำสิ่งต่าง ๆ
ที้จะเผยแพร่ไปยังกลุ่ม หรือมวลชนต่าง ๆ การที้จะแสดง หรือเผยแพร่นั้น ในบางอย่าง
เราต้องมีสิ่งประกอบในการที้จะประชาสัมพันธ์เหล่านั้น เพื่อที้จะให้เขาใ้ค้้นมีความเข้าใจ

หรือเพื่อที่จะให้รับทราบ หรืออีกประการหนึ่ง เราต้องมีวิธีการที่จะให้ผู้อื่น ใ้เข้าใจ ในสิ่งที่เราต้องการเผยแพร่ โดยเราอาจจะมีเครื่องมือเครื่องใช้ดังกล่าว ทั้งนี้ก็เพราะว่า การประชาสัมพันธ์ที่จะไ้โดยดั้น ความสำเร็จเป็นประชาสัมพันธ์ที่ใช้สื่อ (MEDIA) ใน ลักษณะที่ติดต่อไปมาทั้งสองฝ่าย (TWO - WAY COMMUNICATION)

ขบวนการในการประชาสัมพันธ์ การส่งข่าวสาร การให้การศึกษา ย่อมต้อง อาศัยสื่อ (MEDIA) เป็นเครื่องช่วยในการประชาสัมพันธ์ การส่งข่าวสาร และการ ให้การศึกษา บรรลุผลกล่าวคือ เป็นการยังผลให้ผู้ที่ประชาสัมพันธ์ ผู้สื่อข้อความ หรือ เนื้อหาไปยังผู้รับเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนถูกต้อง รวดเร็ว แต่การจะใช้อะไร อย่างไร จึงจะบังเกิดผลความต้องการนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ เราต้องทำความเข้าใจกับ สื่อเหล่านั้นให้ถี่ถ้วนก่อน เราจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงธรรมชาติและหน้าที่ของสื่อแต่ละชนิด ซึ่งแตกต่างกัน เป็นเรื่องลำบากที่จะต้องเลือกใช้สื่อที่ถูกต้องและไ้ผลตามต้องการ นอกจากนี้เรายังต้องรู้จักพิจารณา เพื่อวางแผนการใช้สื่อให้เหมาะสมอีกด้วย โดยเราต้อง คำนึงถึงส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น เราพอจะหาสื่ออะไรมาใช้ได้บ้าง ผู้รับมีขีดชั้นความ สามารถที่จะรับข่าว และเข้าใจข่าวสารได้แค่ไหน สื่ออย่างไรจึงจะไ้ผลไ้ดีกว่ากัน ฯลฯ

ความยากในการดำเนินการประชาสัมพันธ์อยู่ที่ว่าเราจะเผยแพร่อย่างไร จะใช้ "สื่อ" ใด อย่างไรจึงจะเหมาะสม สามารถเข้าถึงกลุ่มชนเป้าหมายระดับต่าง ๆ ได้ไ้โดยดั้น "สื่อ" นั้นมีหลายอย่าง โดยเราyddิขึ้นมา และการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ จะช่วยทางด้าน การประชาสัมพันธ์ให้ไ้ผลอย่างดียิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากว่า เราสามารถyddิ ขึ้นมาเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ของงานต่าง ๆ โดยรู้ว่าควรจะทำอย่างไรในงานนั้น ๆ หรือบางทีเราไม่สามารถyddิในสิ่งนั้น เพื่อการประชาสัมพันธ์ไ้ แต่เราก็สามารถรู้จักใช้ สิ่งนั้นเพื่อการประชาสัมพันธ์ไ้

ความหมายของสื่อ

ตามปกติความหมายของคำว่าสื่อ หากพูดกันพอที่จะเข้าใจแล้วก็คือ "ตัว" ที่ทำให้เกิดข่าวสาร สัญลักษณ์ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ห่างจากผู้ส่ง หรือจากผู้กระทำ หรือจากสิ่งใดก็ได้ที่เป็นสิ่งที่ได้เริ่มกระทำไปสู่ผู้รับ หรือผู้ถูกกระทำ โดยมีสิ่งที่ทำให้เกิด

บทบาทของสื่อต่าง ๆ ทางด้านการประชาสัมพันธ์

สื่อ คือ เครื่องมือที่จะใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร ซึ่งต้องเลือกให้เหมาะสม และเข้าใจวิธีใช้และธรรมชาติของสื่อแต่ละชนิดอย่างถูกต้อง เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ แบ่งออกได้ดังนี้

1. การพูด ได้แก่

- การติดต่อสนทนา - การตอบคำถามให้การต้อนรับผู้มาติดต่อ
- การแสดงปาฐกถา - เป็นการพูดบรรยายในที่ประชุม เพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้เกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ กิจกรรม ตลอดจนผลการปฏิบัติงานของสถาบัน
- การกล่าวคำปราศรัย - เจ้าหน้าที่ชั้นผู้บังคับบัญชาจากต่างแสดงความรู้สึกนึกคิดในโอกาสพิเศษ
- การอบรม - การอบรมพนักงานของสถาบันทางด้านการฝึกหัดการปฏิบัติงาน การตั้งเงื่อนไขอบรม ความประพฤติ ฯ
- การอภิปรายหมู่ - การอภิปรายของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาต่าง ๆ ของสถาบัน ในด้านปัญหาทาง การบริหารงาน การประสานงาน ฯ

การพูดเพื่อการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญมาก สถาบันต่าง ๆ ควรมีหน่วยงาน โดยเฉพาะ มีการฝึกอบรม มีการค้นคว้า มีคู่มือใช้ในการปาฐกถา หรืออภิปรายโดยเฉพาะ

2. หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่นักประชาสัมพันธ์ต้องพึ่งพาอาศัยอยู่เป็นประจำ เพื่อสถานีจะได้รับ การกระจายข่าวสาร นักประชาสัมพันธ์ต้องมีการผูกสัมพันธ์กับ หนังสือพิมพ์ ต้องรู้หลักการผูกความสัมพันธ์กับหนังสือพิมพ์

3. เอกสารประชาสัมพันธ์ - เอกสารทั่วไป ได้แก่ ใบปลิว
 แผ่นพับ ประกาศติดตามตู้ มอร์ค โปสเตอร์
 - วารสารประชาสัมพันธ์
 - วารสารภายใน
 - วารสารภายนอก
 - วารสารทั้งภายในและภายนอก
4. ภาพโฆษณาและภาพยนตร์ - ภาพนิ่ง
 - ภาพโปสเตอร์
 - ภาพการ์ตูน
5. วิทยุกระจายเสียง, วิทยุโทรทัศน์
6. การจัดงานพิเศษเพื่อการประชาสัมพันธ์

นอกจากนี้ก็ยังมีย่ออย่างอื่นที่ช่วยในด้านการประชาสัมพันธ์เป็นอย่างมาก เช่น การชวนชิงช้า ๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจของคนที่ได้พบเห็น Mobile คั้งที่ได้เห็นจากร้านทั่วไป ป้ายโฆษณาหนัง ซึ่งเราอาจเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า cut out หรือ Bill Board หรือ wording นอกจากนี้ยังมีวิธีการอื่น ๆ เช่น เขียนข้อความตามไม้บันทึก เสื้อ ยืด ปกแผ่นเสียง ประกาศตามหน่วยเคลื่อนที่ต่าง ๆ